

Kde nádorům dochází dech

Text: Jana DECKEROVÁ
Foto: Jan KOUBA

Špičkoví lékaři, špičkové vybavení, na dvě tisícovky operací ročně a nekonečný zástup vděčných, vyléčených pacientů. Vítejte na Neurochirurgické klinice Ústřední vojenské nemocnice v Praze-Střešovicích. Tradice sahá do první poloviny minulého století a je pevně spojena s jejím zakladatelem a nestorem české neurochirurgie Zdeňkem Kuncem.

Současný přednosta kliniky plukovník Vladimír Beneš

Letos v červnu klinika oslaví padesáté výročí založení. Dnes jí více než deset let šéfuje jeden z nejuznávanějších českých neurochirurgů plukovník Vladimír Beneš, mimo jiné i viceprezident Evropské asociace neurochirurgických společností.

Odborníci na nádory

Jeho klinika je jedničkou v operacích mozkových nádorů u nás, exceluje v nápravě poškozených nebo ucpaných mozkových a krčních cév a mimo jiné kraluje i v chirurgické léčbě epilepsie. Představit si náročnou operaci bez špičkových přístrojů je dnes už takřka nemožné. Střešovická neurochirurgie se navíc od února minulého roku pyšní nejmodernějším sálovým vybavením, jaká mají pouhá dvě pracoviště na světě. Po Belgii a USA je třetím místem na světě, kde lékaři i díky vybavení sálu vracejí pacientům naději na plnohodnotný život.

Operační sál vypadá spíš jako vědecká laboratoř. Všude samé přístroje a obrazovky. Tým odborníků v zelených pláštích se tu však pohybuje s naprostou jistotou a při pohledu na jejich práci se laikovi tají dech. Operační výkon připomíná bezchybně zahraný part z náročné partitury. Jen ty nástroje se od těch hudebních liší.

Novinkou ve vybavení unikátního multifunkčního operačního sálu je magnetická rezonance, která během operace pomáhá odhalit přesné ohraničení nádoru, a ten je pomocí navigačního systému odstraněn celý. V minulosti měl operátor k dispozici pouze předoperační snímky a běžný navigační systém, který mu pomáhal orientovat se s přesností asi jednoho milimetru. Během operace, po vypuštění mozkomíšního moku, obvykle dochází k mírnému pohybu mozkových struktur. Málokdo má ale tak dokonalou trojrozměrnou představivost, aby se mohl bezpečně orientovat v mozkových

strukturách. V tu chvíli jsou předoperační snímky nepřesné a nádor nemusí být odstraněn celý. „V okamžiku, kdy si lékař není jist obrysy nádoru, může operaci přerušit a přichází ke slovu magnetická rezonance,“ říká přednosta kliniky Vladimír Beneš. Pacient je přemístěn i s operačním stolem za pomoci speciálních kolejnic k vyšetření. Výkony jsou časově velmi náročné. Jen doplňující vyšetření – od chvíle rozhodnutí až po návrat pacienta zpět na sál – trvá přibližně šedesát minut. V minulosti, pokud se ukázalo, že nádor nebyl odstraněn celý, musel pacient podstoupit další zákrok, ale až následující den. „Výhodou doplňujícího vyšetření je okamžitý návrat pacienta na sál a lékař v operaci pokračuje,“ dodává Beneš.

Zařízení magnetické rezonance je plně vytíženo pro ambulantní potřeby. Jeho operační využití se podařilo skloubit s diagnostickým, například při poranění kloubů. Samozřejmě >>

že v případě, kdy se lékař na sále během operace rozhodne použít magnetickou rezonanci, ambulance je přerušena, vyšetřovna se sterilizuje a připraví se pro operovaného.

Technika zvyšuje úspěšnost

Sál je vybaven i další špičkovou technikou. Operátor využívá tzv. ultrazukový aspirátor, jehož hrot velmi vysokou frekvencí kmitání rozrušuje hmotu nádoru na jemné částice, které jsou potom šetrně odsávány.

Dalším speciálním přístrojem je operační mikroskop, který zobrazí i minimální zbytky nádoru v dutině. Pacientovi se vstříkne do žil kontrastní roztok a po osvětlení speciálním zdrojem světla se zbylé nádorové buňky rozzáří.

Samozřejmostí jsou endoskopické systémy a monitory nervových funkcí, anesteziologické monitory, LCD obrazovky, ale i zařízení pro nahrávání operace nebo určitých výkonů. I když to někdy na sále vypadá díky přístrojům jako záběr ze sci-fi filmu, hlavní a zatím ještě rozhodující slovo a moc nad všemi přístroji má člověk.

Ambice kliniky jsou vysoké. V budoucnu by chtěla přilákat nejen zahraniční pacienty, ale především

lékaře, kteří by pomohli neurochirurgii dále rozvíjet.

Klinika se věnuje výchově mladých neurochirurgů z 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Ta jako jediná má neurochirurgii jako samostatný obor. Pokud kdokoli z nich projde ve Střešovicích výukovým programem, má ve světě otevřené dveře a může léčit v zemích Evropy a kromě USA i v celém světě. <<

